

Eduskunta
Hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Viite

Asia

Asiantuntijalausunto: HE 80/2017 vp, hallituksen esitys eduskunnalle kausityölaiksi, ICT-laiksi sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten (ns. kausityölaki) ja laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (ns. ICT-laki). Laeilla pantaisiin täytäntöön direktiivit kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä.

ICT-laki

ICT-lakia koskevalta osalta Suomen edustustojen tai ulkoisen palveluntarjoajan tehtäväksi tulisi ottaa lupahakemukset vastaan ulkomaalaislain 60 §:n 3 momentin mukaisesti. Päätökset hakemuksiin tekisi ehdotuksen mukaisesti Maahanmuuttovirasto. Esityksellä ei näin ollen ole merkittävää vaikutusta Suomen edustustojen työmäärään.

Ulkoasiainministeriö pitää ICT-lakia koskevaa ehdotusta kannatettavana.

Kausityölaki

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työsuhteessa tehtävää kausityötä varten työntekijä tarvitsisi kausityöluvan. Kun kausityöntekijä on viisumivollisen maan kansalainen ja kausityö kestää enintään 90 päivää, kausityönteko tapahtuisi viisumilla, johon sisältyy kausityöluva. Viisumihakemuksen kausityötä varten ottaisi vastaan, käsitelisi ja ratkaisisi Suomen edustusto ulkomailla kausityölain, ulkomaalaislain ja viisumisäännösten (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 810/2009) säännösten mukaisesti.

Kun viisuminhakija on viisumivapaan maan kansalainen ja kyse on enintään 90 päivää kestävästä kausityöstä, lupa-asian käsittelisi ja ratkaisisi Maahanmuuttovirasto. Niin ikään yli 90 päivää kestävä kausityöntekoa varten kausityölupahakemuksen käsittelisi ja ratkaisisi Maahanmuuttovirasto.

Myös nykyisin viisumivapaiden maiden kansalaisten lyhytaikainen, enintään 90 päivää kestävä kausityönteko tapahtuu Schengen-viisumilla. Viisumikäsittely ja viisumien myöntäminen Suomeen perustuvat viisumisäännösten ja kausityölaki toisi viisumikäsittelyyn uutta sääntelyä viisumisäännösten ja ulkomaalaislain soveltamisen rinnalle. Vaikka kausityölaista aiheutuu edustustoille lisää työtehtäviä, se myös selkiyttäisi kausityöntekijöiden maahantulon liittyvää menettelyä niin kausityöntekijöiden, työnantajien kuin viranomaisienkin näkökulmasta. Ulkoasiainministeriö katsoo, että esityksen mukainen kausityöntekijöiden työsuhteisuus ja kaiken kausityönteon luvanvaraisuus tekee maahantuloprosessista osaltaan raskaamman, mutta toisaalta myös työntekijöiden kannalta turvatumman. Kausityölaki tekisi kausityöntekijöiden maahantulosta kokonaisuutena hallitumpaa.

Ehdotettu kausityölaki soveltuu vain työsuhteessa tapahtuvaan kausityöhön. Ulkoasiainministeriö haluaa tuoda esiin, että Suomeen saapuu vuosittain viisumilla myös tuhansia luonnonmarjanpoimijoita, joita tämä hallituksen esitys ei koske. Ulkomaalaisten luonnonmarjanpoimijoiden toiminta perustuu suomalaiseen jokamiehenoikeuteen ja työneuvoston päätöksen mukaisesti sen ei toistaiseksi ole katsottu tapahtuvan työsuhteessa. Luonnonmarjojen poimintaa säädellään työ- ja elinkeinoministeriön ja ulkoasiainministeriön sekä kutsujayritysten välisellä aiesopimuksella. Aiesopimuksessa määritellään viisumivapaiden maiden kansalaisten luonnontuotteiden poimintaan liittyvät toimintatavat ja minimivaatimukset. Ulkoasiainministeriö katsoo, että tulevaisuudessa myös luonnonmarjanpoiminta tulisi saattaa ehdotetun kausityölain soveltamisalaan kuuluvaksi. Tämä olisi tarpeen sekä marjanpoimijoiden että luonnonmarjanpoimijoita kutsuvien yritysten aseman selkeyttämiseksi ja ei-toivottujen ilmiöiden, kuten ihmiskaupan ja välitystoiminnan, kitkemiseksi luonnonmarjapöiminnasta.

Huomioita

Kausityölain 23 §:ssä säädettäisiin valitusoikeudesta. Ulkoasiainministeriö esittää, että kausityölain 23 §:ää täsmennettäisiin siten, että kausityöntekijän työnantaja saisi hakea muutosta kausityölupaa koskevaan kielteiseen päätökseen siltä osin, kun kielteinen päätös perustuu työnantajasta tai työsuhteesta johtuvaan syyhyn. Näin ollen työnantaja ei siis voisi hakea muutosta päätökseen, jolla esimerkiksi kausityöviisumia ei ole myönnetty kausityöntekijään tai hänen taustaansa liittyvästä viisumisäännösten mukaisesta syystä (esim. kausityöntekijän rikostausta, aiempi viisumisääntöjen rikkominen). Viisuminhakijaa koskevat tiedot ovat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 24 kohdan nojalla lähtökohtaisesti salassa pidettäviä eikä niistä siten voida antaa tietoja muille kuin viisuminhakijalle itselleen. Kausityöntekijä itse voisi kuitenkin aina hakea muutosta valittamalla koko päätökseen. Kausityöntekijä voisi tuki valtakirjalla valtuuttaa muun henkilön, kuten esimerkiksi työnantajansa, tekemään valituksen puolestaan.

Ulkoasiainministeriön esittämästä täsmennyksestä on sovittu sisäministeriön kanssa. Täsmennys on tarpeellinen, jotta varmistetaan oikeudenmukainen, tehokas ja toimiva muutoksenhakumenettely sekä kausityöntekijöille että työnantajille. Kausityöluvan epääminen tai peruuttaminen on merkittävä päätös niin kausityöntekijän kuin myös työnantajayrityksen kannalta. Ehdotettu täsmennys kausityölain 23 §:ään olisi linjassa sen kanssa, mitä ulkomaalaislaissa säädetään työnantajan valitusoikeudesta työntekijän oleskelulupaa koskevaan päätökseen.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että niiden ulkomaalaisten osalta, jotka ovat viisumivollisten maiden kansalaisia, mutta joilla jo on voimassaoleva Schengen-viisumi tai toisen jäsenvaltion myöntämä kansallinen D-viisumi, kausityölaki edellyttää voimassaolevasta muusta viisumista huolimatta ulkomaalaisen hakevan ulkomailla kausityöviisumia.

Ulkoasiainministeriö on osallistunut kausityölain valmisteluun ja toteaa, että sen valmisteluvaiheessa antamat huomiot on pitkälti otettu huomioon lakiesitystä laadittaessa. Ulkoasianministeriö pitää kausityötä koskevaa lakiesitystä kannatettavana ja kausityöntekijöiden oikeusturvaa parantavana. Esityksessä esitetyt muutokset ulkomaalaislakiin ja ulkomaalaisrekisterilakiin ovat myös kannatettavia ja perusteltuja.